

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОЩАДЛИВО-ЛОКАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ДОБРІВ ТА БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН ПРОТИ ЗЛОТИСТОЇ КАРТОПЛЯНОЇ НЕМАТОДИ

А.Г. Бабич, к.с.-г.н., доцент, О.А. Бабич, к.б.н.
І.С. Курсік, студент
НУБіП України

Останнім часом, внаслідок значного скорочення поголів'я великої рогатої худоби, використання традиційних органічних добрив (гною), навіть в приватному секторі суттєво зменшилося. Через високу вартість, мінеральні добрива також застосовують обмежено і здебільшого безсистемно.

Тому, нами апробована технологія вирощування картоплі в індивідуальних господарствах за ощадливого і локального використання добрив та біологічно-активних речовин. З метою зменшення матеріальних витрат сидеральні культури висівали у розпушений ґрунт відразу після збирання врожаю. Мінеральні добрива вносили локально під час садіння бульб стійкого до

золотистої картопляної нематоди сорту Мелодія.

Для активізації утворення добре розвинутої ризосфери, а відповідно кращому засвоєнню поживних речовин застосовували досадивну обробку бульб фізіологічно активними речовинами і органічними сполуками. Стимуляція ростових процесів позитивно впливала на відродження інвазійних личинок, які за неможливості розвитку в стійкому сорті гинули. Повторне використання регуляторів росту та позакореневого живлення в період вегетації рослин підвищувало також адаптивність картоплі до стресових умов різної природи. Для запобігання накопичення в рослинній продукції нітратів та залишків хімічних сполук, використовували органічне добриво комплексної дії біовіт, отримане з біогумусу та регулятор росту деймос, в.р. в склад якого переважно входили компоненти природного походження.

Таблиця 1

Урожайність картоплі стійкого до золотистої картопляної нематоди раннього сорту Мелодія за різних систем удобрення (сmt. М-Коцюбинське Чернігівського р-ну Чернігівської обл., 2009-2011 рр.). (Вихідна заселеність 2376+/-183 яєць і личинок в 100 см³ ґрунту).

Варіант	Рік дослідження			Середнє, т/га	+/- до контролю, т/га
	2009	2010	2011		
Контроль (без добрив)	11,8	10,7	14,3	12,3	-
Пташиний послід, 5т/га	15,6	14,1	17,4	15,7	3,4
N ₃₀ P ₄₅ K ₆₀	13,4	12,9	16,8	14,4	2,1
Пташиний послід, 5т/га + N ₃₀ P ₄₅ K ₆₀	17,3	14,7	18,9	16,9	4,6
Пташиний послід, 2,5 т/га + N ₃₀ P ₄₅ K ₆₀ + Біовіт, р. + Деймос, в.р. - обр-ка бульб + обприскування	15,9	14,3	18,2	16,1	3,8
Жито озиме (сидерат) + N ₃₀ P ₄₅ K ₆₀ + Біовіт, р. + Деймос, в.р. - обр-ка бульб + обприскування	15,2	13,8	17,6	15,5	3,2
Жито озиме (сидерат) + пташиний послід, 2,5 т/га + N ₃₀ P ₄₅ K ₆₀ + Біовіт, р. + Деймос, в.р. - обр-ка бульб + обприскування	16,7	15,6	19,4	17,2	4,9
НІР ₀₅	-	-	-	-	0,73

В середньому за три роки найвищу врожайність 4,9 т/га забезпечив варіант із використанням сидерату, ощадливого застосування пташиного посліду та локального - мінеральних добрив в поєднанні із досадивною обробкою бульб і обприскуванням картоплі в період вегетації біовітом, р. та регулятором росту деймос, в.р.

Також ефективним було підживлення картоплі через листову поверхню безхлорним універсальним добривом Folicare (NPK 18-18-18 + 7 SO₃ + мікроелементи - магній, сірка, бор, мідь, залізо, молібден, цинк) – 3 кг/га в період бутонізації та повторно після цвітіння (NPK 10-5-40 + мікроелементи) – 2 кг/га з високим вмістом калію для підвищення стійкості рослин до стресових умов та глободерозу.

Зважаючи на доступність, безпечність і високу господарську ефективність, ощадливо-локальну систему удобрення доцільно запровадити в присадибному секторі, де застосування інших дієвих заходів контролю глободерозу є обмеженим. Збалансоване за елементами живлення, локальне внесення мінеральних та органічних добрив в зону розміщення кореневої системи, а також позакореневе застосування біологічно активних речовин є найраціональнішим способом використання елементів живлення в сучасних енергоощадних системах вирощування різних культур.